

Hernádiné Hámorszky Zsuzsanna

Mesék az ABC-házból

Olvasmánygyűjtemény

1. osztály

TARTÓS TANKÖNYV

7., javított kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2013

Este

Itt van az
este,
feketére
festve.

Alszik a kert,
szunnyad a rét,
takarójuk
a csillagos ég.

Szalai Borbála

Altató

(Részlet)

Rozmaring-ágra
hajlik az este;
csillog a csillag
valahol messze,
valahol messze,
valahol távol,
színarany fénye –
varázsa lángol.

Pákolitz István

Nem kell semmit elsietni

Szerdán nálunk nem folyt a víz a csapból. Este anyukám megkért, hogy hozzak vizet a földszint-ről. Itt áll a sok mosatlan edény. El kellene mosogatni.

De apukám kijelentette, hogy a mosatlan edény nem szalad el. Úgyis megvárja. Inkább üljön le, mert kezdődik a tévében a film.

Apukámnak most is igaza lett. Mire befejeződött a film, volt már víz is. Ott úszott az edény a mosogatóban a víz tetején.

– Ugye, hogy kár lett volna ide még vizet hozni!
– mondtam anyukámnak. – Nem kell semmit elsietni.

Ezért aztán én se siettem megmondani, hogy én felejtettem nyitva a konyhában a csapot. Csak akkor szóltam, amikor Borin láttam, hogy árulkodni akar. Így én se kaptam ki, mert őszinte voltam, és Bori se, mert nem árulkodott.

Janikovszky Éva nyomán

Tyúkanyó nevelt gyermekei

Tavasszal a gazdasszony kibélelt szalmával egy kerek kosarat. Tojásokat rakott bele, és rájuk ültette a kotlóst. A tyúk szétterjesztette szárnyait, betakarta a tojásokat. Így melegítette őket. A tojásokból sárga pihés csirkék helyett kacsák keltek ki.

– Látom, hogy nem az én gyermekeim vagytok. Mégis fölnevellek benneteket – mondta tyúkanyó.

Másnap a kotlós kivezette a kiskacsákat a rétre. Amint meglátták a patakot, rögtön beleugráltak. – Segítség! – kiáltotta a kotlóstyúk. – Mindjárt befulladnak gyermekeim a vízbe!

Talpas kutya jót nevetett rajta. – Nem tudod? A kacsák tudnak úszni, mielőtt kibújnak a tojásból.

Kot-kot-kot

- **Kot-kot-kot, nagy titkot mondhatok!**
- **Csip-csip-csip, ugyan mit?**
- **Háp-háp-háp, mondjad hát!**
- **Gá-gá-gá, esküdj rá!**
- **Kár-kár-kár, halljuk már!**
- **Mek-mek-mek, ne ijessz meg!**
- **Be-be-be, ki vele!**
- **Vak-vak-vak, nékem csak!**
- **Mú-mú-mú, szomorú!**
- **Kot-kot-kot, leltem egy kukacot!**

Szilágyi Domokos

Áprilisi tréfák

Méz vadászik
medvére,
nyalogatja
kedvére.

Horgászt fog a
harcsa,
hogy a vízben
tartsa.

Pulit terel
a birka,
leckét magol
az irka.

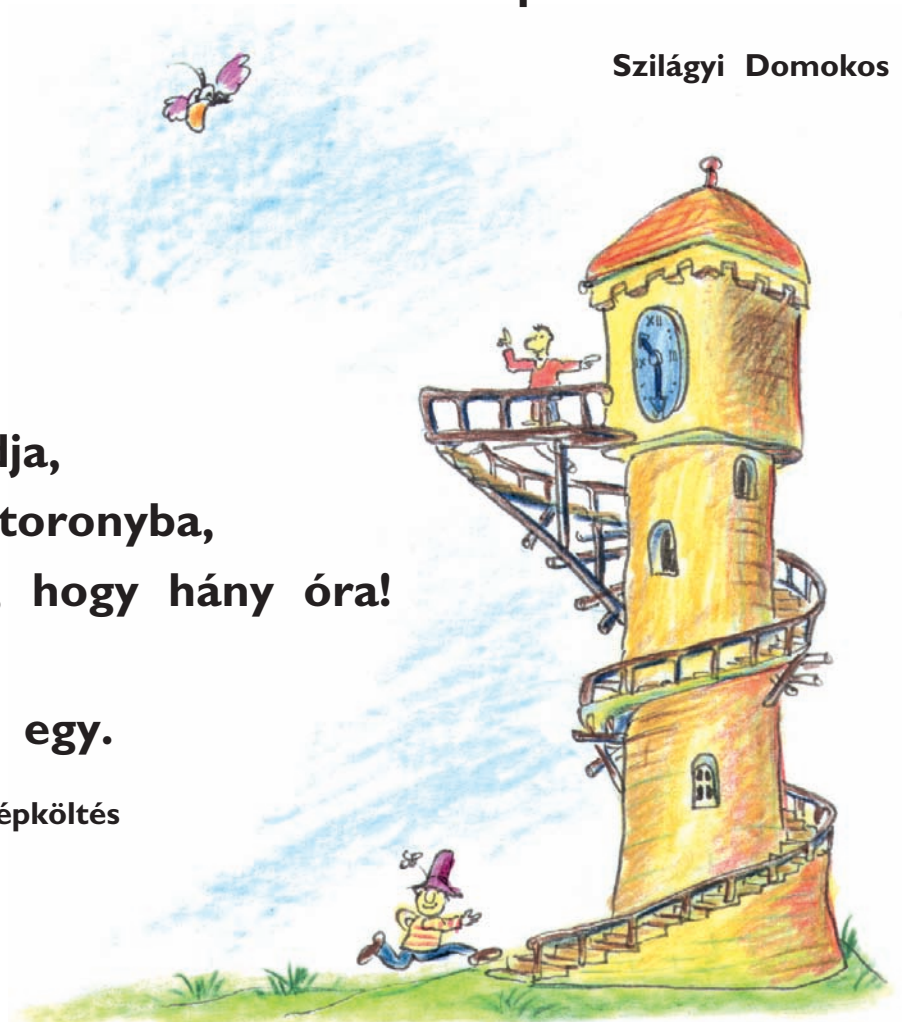
... Lám, egymást érik
a csodák!
Szerencse, hogy csak egy
napon át.

Szilágyi Domokos

Mondóka

Április bolondja,
szaladj fel a toronyba,
kérd meg, hogy hány óra!
Fél tizenegy,
bolond ez az egy.

Magyar népköltés

Húsvétvasárnap

Húsvétvasárnap
egész tucat
tojást találsz a
virágok alatt.

Itt? Ott! Hol? Amott,
a túskebokorban!
Fuss ide, amoda,
dugdossa a laboda!

Szabó Lőrinc

Húsvéti mondókák

Zöld erdőben jártam,
kék ibolyát láttam.
El akart hervadni,
szabad-e locsolni?

Magyar népköltés

Birka, barka, berkenye,
eljött húsvét reggele:
rózsavizet Erzsóknak,
piros tojást Ferkónak!

Sarkady Sándor

A nyaralás

Kati és Géza szüleivel Bakonybélben nyaralt. Sokat sétáltak az erdőben. Szamócát szedtek a fák alatt. Lepkét kergettek a virágos réten. De legjobban a Gerence-patakot szerették. A fölötte átívelő hídról lesték a fickándozó halakat. A patakparton különös alakú, színes kavicsokat gyűjtöttek.

Találkoztak egy erdésszel, akinek volt egy elárvult kistrókája. Etette, mert különben elpusztult volna.

Amikor bújócskáztak, Kati őzgidát pillantott meg. Szerette volna megsimogatni, de az elfutott.

Még szerencse, hogy nem simogathattad meg – vigasztalta apukája. – Ha az őzmama megérzi rajta az idegen szagát, vissza se fogadja.

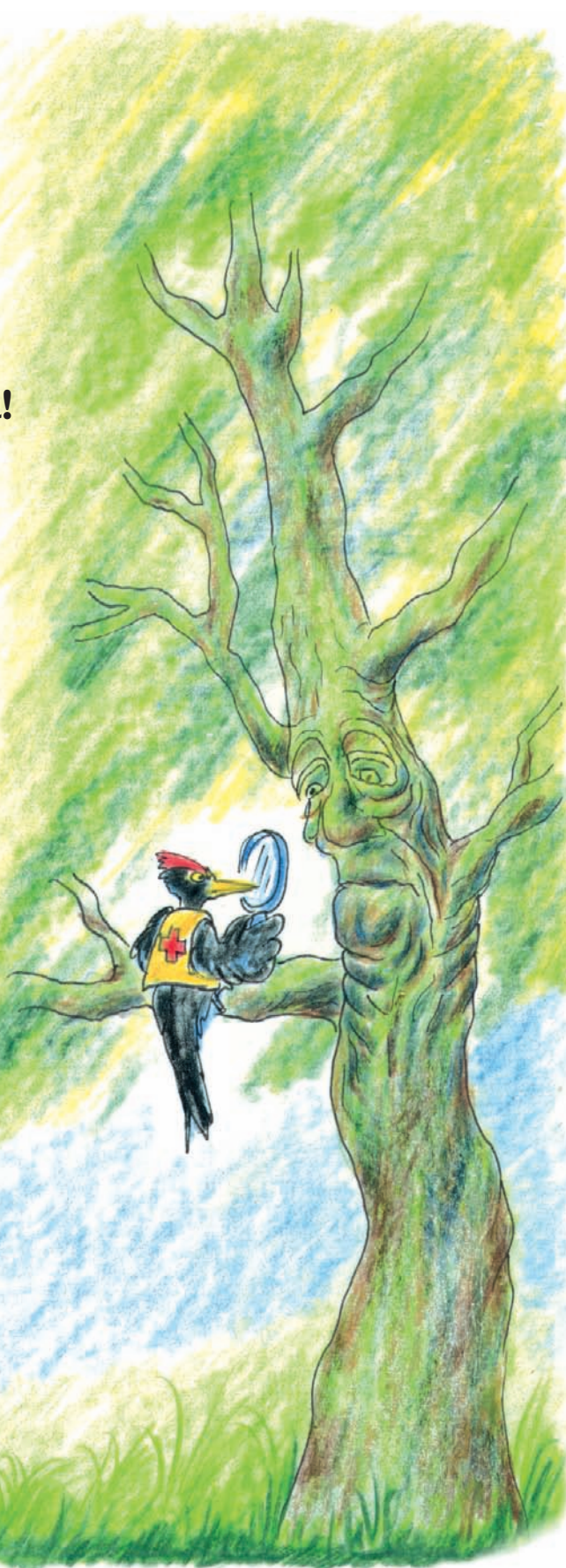
Mi történt volna akkor az őzikevel?

Harkály

- Jó napot, jó napot,
százesztendős nyárfa!
- Néked is jó napot,
doktor Harkály Márta!
- Mi a baj, mi a baj,
százesztendős nyárfa?
- Derekam, derekam,
ezer féreg járja!
- Kipp-kopp, kipp-kopp,
meg-gyó-gyí-tok
min-den bajt:
jövő nyárra
a vén nyárfa
új-ra hajt!

Pákolitz István

Tartalom

Ábécédé rajtam kezdé... Részlet Kiss Dénes Verses nagy ÁBÉCÉ c. verséből	3
---	---

REGGELTŐL ESTELIG

*Naphívogató. Csanádi Imre	5
*Ébresztő. Angol népköltés. Fordította és átdolgozta Tótfalusi István	6
Találós kérdés	6
Mese reggelre. Lázár Ervin	7
*Reggel. Szalai Borbála	8
A haszontalan cipők. Fehér Klára nyomán	9
Hazudós mese. Fehér Klára nyomán	10
*Ábrándozzunk! Gyárfás Endre	11
*Mese az ujjakról. Angol népköltés. Fordította Tótfalusi István	12
Nem kell kása! Czesław Janczarski. Fordította Sebők Éva	13
*Labdajáték. Kiss Dénes	14
Kulcs. Fehér Klára	15
Óramese. Hervay Gizella nyomán	16
*Este. Szalay Borbála	18
*Altató. Pákolitz István	18
Nem kell semmit elsietni. Janikovszky Éva nyomán	19
Mi lesz az esti mesémmel? Részlet Fehér Klára írásából	20
*Maradj, fogd meg a kezem. Ágai Ágnes	21
Találós kérdés	21
*Altató. Részlet Kovács András Ferenc verséből	22
*Elcserélt világ. Birtalan Ferenc	23

HÉTRŐL HÉTRE

*Napsoroló. Cs. Nagy István	25
Van hét testvér	26
Mese hétfőre. A buta tigris és az együgyű párdúc. Aiszóposz. Feldolgozta Hernádi Sándor	27
*Mese keddre. Varjú-kár. Donászy Magda	28
Mese szerdára. A kiskutyá meg a szamár. Mészöly Miklós	30
*Mese csütörtökre. A tücsök és a hangya. Rónay György	32
Mese péntekre. A nyúl meg az árnyéka. Afrikai népmese. Jékely Endre fordítása nyomán	34

*Szaladós vers. Kormos István	35
Mese szombatra. Az oroszlánbőrbe bújt szamár. Aiszóposz. Sarkady János fordítása nyomán	36
*Mese vasárnapra. A pórul járt kutya. Rónay György	37
*Bolondos mondóka. Ténagy Sándor	38
*Vasárnap. Részlet Páskándi Géza <i>Hetes</i> c. verséből	39

MONDD, SZERETED AZ ÁLLATOKAT?

Mondd, szereted az állatokat? Részlet Rónay György azonos c. verséből	41
Balázs állatai	42
*Ha állat lennék. Ágai Ágnes	43
*Ha nagy leszek. Ágai Ágnes	43
Cicaiskola. Marék Veronika	44
*Kutyabánat. Juhász Magda	45
A kutyánk. Gárdonyi Géza nyomán	46
Találós kérdések az állatokról	47
A hálás macska	48
*Vendégeim. Várnai Zseni	49
A kiscsacsi meg a nagy nyuszi. Gárdonyi Géza	50
A farkas, a róka meg a tyúk. Magyar népmese	52
*Zengenek az erdők. Magyar népköltés	52
*Kiszámoló. Magyar népköltés	53
*Mondóka. Magyar népköltés	53
Tyúkanyó nevelt gyermekei	54
*Kot-kot-kot. Szilágyi Domokos	55
Részlet a <i>Lovak, kutyák, madarak</i> c. könyvből. Lázár Ervin	56
*Fácánmelegedő. Cs. Nagy István	57

BÚJJ, BÚJJ, ZÖLD ÁG!

*Tavaszbresztő. Csanádi Imre	59
Csodálatos átváltozás	60
*Tavaszcserje. Sarkady Sándor	61
*Lepke-dal. Szilágyi Domokos	61
*Három szép pillangó. Pósa Lajos versének dramatizált változata	62
*Pitty-potty. Kányádi Sándor	64
A múlt visszatér. Gárdonyi Géza	65
*Háromszínű magyar zászló. Részlet Petőfi Sándor <i>Van-e mostan olyan legény...</i> c. verséből	65
A madarak beszéde. Herman Ottó	66

*Erdőben-berdőben. Részlet Zelk Zoltán verséből	67
Cinkék. Áprily Lajos nyomán	68
*Borzasan. Részlet Nagy László verséből	69
*Áprilisi tréfák. Részletek Szilágyi Domokos <i>Áprilisi mondóka</i> c. verséből	70
*Mondóka. Magyar népköltés	70
*Húsvétvasárnap. Részlet Szabó Lőrinc <i>Kis virág, te</i> c. versfüzéréből	71
*Húsvéti mondókák. Zöld erdőben jártam ... Népköltés Birka, barka, berkenye ... Sarkady Sándor	71
Megjött az igazi tavasz! Részletek Petrováczy István <i>Tavasz a kertben</i> című írásából. Mottó: részlet Petőfi Sándor <i>Árva lány</i> c. verséből	72
*Rügyek. Rónay György	73
Az almafa. Lev Tolsztoj. Fordította Áprily Lajos	74
*Almafa. Kormos István	74
Az okos kertész	75
*Kertünkben. Birtalan Ferenc	75
*Csigabiga. Szabó Lőrinc	76
A köszöntő. Móricz Zsigmond nyomán	77
*Édesanyámnak. Gyulai Pál	79
*Virágosat álmodtam. Ágh István	79

AZ ÉN VILÁGOM

*Zápor. Kányádi Sándor	81
Gyuszi. Részlet Sebők Éva írásából	82
*A jó gyerek. Nemes Nagy Ágnes	83
*Pisti gondolkozik. Nemes Nagy Ágnes	84
Ki a türelmes? Fehér Klára <i>Türelmes</i> c. elbeszélése nyomán	85
A foghúzás. Fehér Klára nyomán	86
*Bűnös-e a fog abban? Orbán Ottó (<i>Két kis vers</i> c. szövegből az egyik)	87
Hol meleget, hol hideget fúj. Népi tréfa	88
*Apja és fia. Részlet Mezei András verséből	88
Flórián. Gárdonyi Géza	89
Egy félelmet keltő mese. Részlet Gárdonyi Géza <i>Egy mese</i> <i>következménye</i> c. írásából	90
A sötét. Sebők Éva	91
*Szél. Horgas Béla	92
Kisbence elrontja a farsangi táncot. Részletek Varga Katalin <i>Kisbence</i> c. könyvéből	93
*Titok. Birtalan Ferenc	95
Mi volt a táskában? Marék Veronika	96

Tökmagnak sok a dolga. Marék Veronika	97
Tornyosmese. Hervay Gizella nyomán	98
*Ha vihar jó a magasból. Weöres Sándor	99

NYÁRDICSÉRŐ

*Nyárdicsérő. Csanádi Imre	101
A napraforgó	102
*Nyár. Szabó Lőrinc	103
*Kert. Garai Gábor	103
A cseresznyeszüret	104
*Nyári rajz. Nemes Nagy Ágnes	105
Nap, Hold, Szél. Magyar népmese. Feldolgozta Illyés Gyula	106
*Moziba megy a Hold. Csoóri Sándor	107
A szivárványhíd. Czesław Janczarski. Fordította Sebők Éva	108
*Zápor előtt. Kányádi Sándor	109
*Zápor. Sarkady Sándor	109
A nyaralás	110
*Harkály. Pákolitz István	111
Mit játszunk a nyáron? Népi gyermekjáték	112
*Vakáció. Szilágyi Domokos	113
A csodakulcsocskák. Fehér Klára ötletéből	114
Találós kérdések megfejtése	116

A tankönyv szerzőjének összeállításait névmegjelölés nélkül közöljük.

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6723 Szeged, Debreceni u. 3/B.; Tel.: (62) 470-101;
 E-mail: kiado@mozaik.info.hu; Honlap: www.mozaik.info.hu; Felelős kiadó: Török Zoltán;
 Grafikus Deák Ferenc; Felelős szerkesztő: Árokszállási Ildikó, Solymosy Boglárka;
 Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán; Felelős vezető: Kovács János;
 Terjedelem: 14,85 (A/5) ív; 2013. február; Tömeg: 476 g; Raktári szám: MS-1101U